

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«До захисту допущено»
Завідувачка кафедри, д.е.н.,
проф.

Лариса Гриценко

_____ (підпис)

«_____» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Фінанси і аудит підприємства»

на тему: Управління ліквідністю підприємства

Здобувачки групи Ф.мз-21С

Нагорної Валерії Олегівни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело.

_____ (підпис)

Нагорна Валерія

Керівник к.е.н., доцент _____

(підпис)

Світлана ПОХИЛЬКО

Суми 2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувачка кафедри, д.е.н.,
проф.

_____ Лариса ГРИЦЕНКО

(підпис)

«25» вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня магістр

Здобувачки групи : Ф.мз-21С інституту (центру) ЦЗДВН
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

_____ Нагорної Валерії Олегівни

(прізвище, ім'я, по батькові здобувачки)

Тема роботи: **Управління ліквідністю підприємства**

Затверджено наказом по СумДУ № 1327- VI від «22» листопада 2023 р.

Термін здачі здобувачкою завершеної роботи «29» листопада 2023 р.

Вихідні дані до роботи: нормативні й законодавчі акти, матеріали статистичної звітності, інструкції та положення, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, дані фінансової звітності суб'єктів господарювання, організацій та установ тощо.

Зміст основної частини роботи (перелік питань для розроблення):

Визначити поняття та сутність ліквідності.

Визначити методи та підходи до управління ліквідністю підприємства.

Оцінити ліквідність балансу та ліквідність активів ФГ «НАТОН».

Дата видачі завдання: «25» вересня 2023 р.

Керівник к.е.н., доцент _____

(підпис)

Світлана ПОХИЛЬКО

Завдання прийнято до виконання

«25» вересня 2023р. _____

(підпис)

Валерія НАГОРНА

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи магістра
на тему:

Управління ліквідністю підприємства

(назва кваліфікаційної роботи)

Нагорна Валерія Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові здобувачки)

Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 56 сторінках, з яких список використаних джерел із 51 найменувань. Робота містить 7 таблиць, 16 рисунків, формул 7, а також 1 додатків.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи обумовлена сучасними економічними умовами та необхідністю ефективного фінансового управління для забезпечення фінансової стійкості підприємства. В умовах глобальної економіки ефективне управління ліквідністю підприємства визнається ключовим елементом його фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Однією з актуальних проблем управління є питання забезпечення належного рівня грошових ресурсів для нормального функціонування підприємства в умовах мінливого бізнес-середовища, що швидко змінюється.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних концепцій управління ліквідністю підприємства, визначення стану ліквідності підприємства та шляхів її оптимізації.

Методи дослідження: аналіз та синтез, порівняльний, коефіцієнтний, розрахунково - аналітичний, табличний і графічний, дедукції.

Основний результат роботи: досліджено сутність поняття управління ліквідністю підприємства, розглянуто методи та підходи до управління ліквідністю; проаналізовано фінансові показники, та визначено оптимальний рівень ліквідності ФГ «НАТОН», запропоновано шляхи покращення управління ліквідністю підприємства.

Ключові слова: ліквідність, управління ліквідністю, стратегії, ліквідність підприємства, ліквідність балансу, ліквідність активів.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Поняття та сутність ліквідності підприємства.....	7
1.2 Фактори, які впливають на ліквідність підприємства.....	11
2 МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ.....	14
2.1 Методи та підходи до управління ліквідністю підприємства	14
2.2 Стратегії управління ліквідністю підприємства.....	19
3 АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	24
3.1 Коротка характеристика підприємства та аналіз поточного стану ліквідності підприємства ФГ «НАТОН».....	24
3.2 Оптимізація управління ліквідністю підприємства.....	42
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТОК А ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ФГ «НАТОН» ЗА 2018-2022 РІК	55

ВСТУП

В сучасних умовах глобальної економіки ефективне управління ліквідністю підприємства визнається ключовим елементом його фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Однією з актуальних проблем управління є питання забезпечення належного рівня грошових ресурсів для нормального функціонування підприємства в умовах бізнес-середовища, що швидко змінюється.

Актуальність теми управління ліквідністю підприємства обумовлена сучасними економічними умовами та необхідністю ефективного фінансового управління для забезпечення стійкості підприємства. У сучасному бізнес-середовищі, визначеному швидкістю змін та нестабільністю ринків, управління ліквідністю стає ключовим елементом стратегічного управління підприємством.

Однією з основних причин актуальності є потреба в ефективному використанні оборотних коштів для забезпечення стабільності фінансового стану підприємства та його здатності вчасно виконувати фінансові зобов'язання перед кредиторами та контрагентами.

Крім того, уміле управління ліквідністю є ключовим фактором для уникнення фінансових криз та збереження підприємством конкурентоспроможності на ринку. Застосування сучасних методів та стратегій управління ліквідністю дозволяє підприємствам більш ефективно використовувати свої фінансові ресурси, уникати прострочених платежів та забезпечувати баланс між оптимальним запасом коштів та їхнім інвестуванням у розвиток бізнесу.

Таким чином, тема управління ліквідністю підприємства є надзвичайно актуальною в контексті сучасних викликів бізнес-середовища та

є необхідною для забезпечення ефективного функціонування підприємства в умовах конкурентного ринку.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних концепцій управління ліквідністю підприємства, визначення стану ліквідності підприємства та шляхів оптимізації управління ліквідністю підприємства.

Для досягнення поставленої мети були визначені та успішно реалізовані наступні завдання:

- визначити поняття та сутність ліквідності;
- визначити методи та підходи до управління ліквідністю підприємства;
- дослідити фінансово-економічний стан підприємства ФГ «НАТОН»;
- оцінити ліквідність балансу та ліквідність активів ФГ «НАТОН»;
- розробити шляхи оптимізації управління ліквідністю підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансово – господарська діяльність ФГ «НАТОН».

Предметом дослідження виступають теоретичні та методологічні підстави для оцінки ліквідності та їх практичне використання.

Методи дослідження: аналіз та синтез, порівняльний, коефіцієнтний, розрахунково - аналітичний, табличний і графічний, дедукції.

Теоретичною базою вивчення є аналіз теоретичних аспектів поняття ліквідності підприємства, який включає в себе наукові досліджень у галузі управління, проведений, як українських вчених, так і всесвітньо відомих науковців з управління фінансово-господарською діяльністю підприємства, з урахуванням законодавчих та нормативних актів у цій галузі. Аналізуючи фактори, що впливають на витрати та доходи, підприємство може активно готуватися до майбутніх фінансових викликів та уникнути ліквідних криз.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Поняття та сутність ліквідності підприємства

У сучасному періоді економічного прогресу та в контексті діяльності суб'єктів підприємництва виявляється все більша тенденція до втрати фінансової незалежності і та погіршення ліквідності на підприємстві. Основою довгострокової діяльності компанії є досягнення та підтримка її фінансової ліквідності. Це означає здатність компанії розраховуватися за фінансовими зобов'язаннями, які виникли в результаті її діяльності.

У наукових джерелах можна знайти різноманітні підходи до визначення сутності терміну "ліквідність підприємства". Класифікація наукових точок зору на визначення "ліквідності" дозволяє виокремити такі підходи розгляду поняття ліквідності:

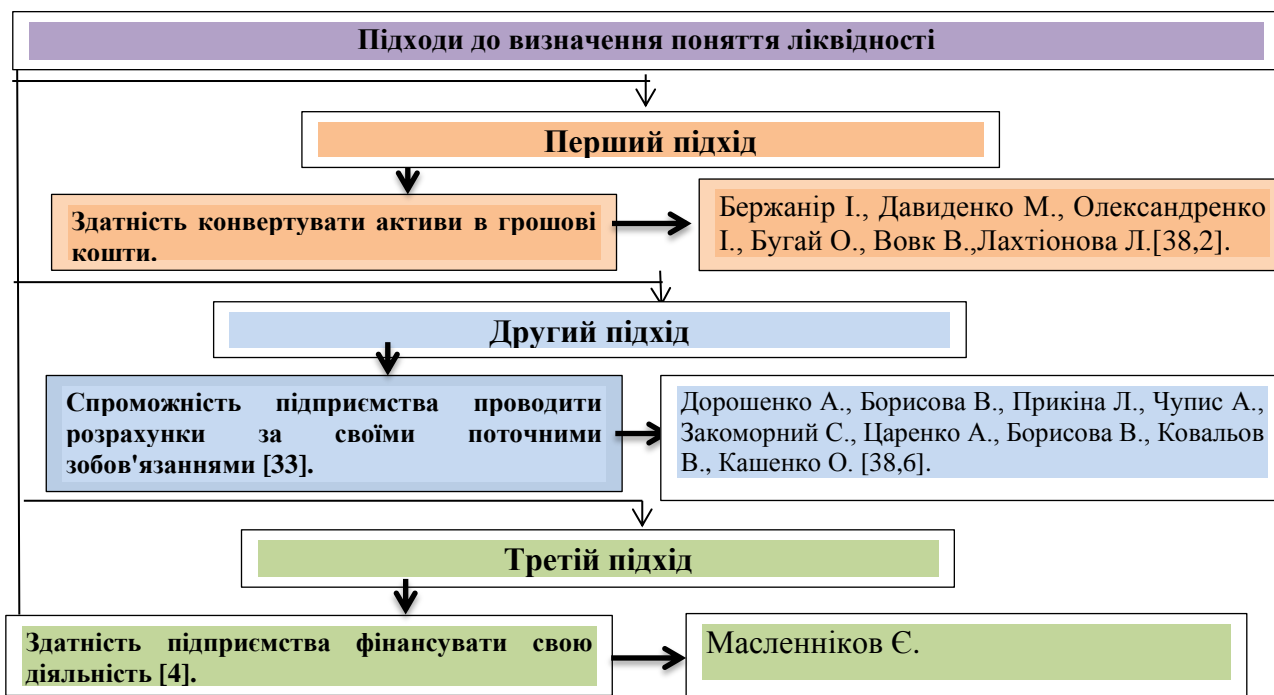

Рисунок 1.1- Визначення поняття ліквідності підприємства.(складено автором на основі) [38].

Проаналізуємо ці підходи:

1. Перший підхід, представлений науковцями такими, як: Бержанір І., Давиденко М., Олександренко І., Бугай О., Вовк В., Лахтіонова Л.- означає, що ліквідність розглядається як можливість підприємства швидко перетворювати свої активи в легко доступні кошти для забезпечення платоспроможності [38,26].

2. Другий підхід, представлений науковцями: Дорошенко А., Борисова В., Прикіна Л., Чупис А., Закоморний С., Царенко А., Ковальов В., Кашенко О. Цей підхід базується на здатності ефективно вирішувати фінансові зобов'язання та уникати прострочення платежів [38,2].

3. Третій підхід, представлений Масленніковим Є. Він базується на здатності забезпечувати необхідні ресурси для нормального функціонування підприємства [38,8].

Отже проаналізувавши ці твердження, можна зробити висновок, що ліквідність підприємства охоплює не лише його здатність швидко конвертувати активи, але й успішно вирішувати фінансові зобов'язання та забезпечувати необхідні ресурси для діяльності.

Забезпечення високого рівня ліквідності є стратегічно важливим завданням для підприємства, оскільки це дозволяє уникнути прострочених платежів та забезпечити стабільну фінансову позицію.

Оцінка ліквідності включає в себе аналіз різних фінансових показників, зокрема поточного відношення, яке визначає співвідношення поточних активів та зобов'язань. Високе поточне відношення свідчить про потужність у вигляді ліквідних активів, які можуть бути використані для вирішення поточних фінансових зобов'язань.

Ліквідність поділяється на різні рівні залежно від часу, необхідного для конвертації активів у готівку, вони можуть різнитися в залежності від конкретних обставин і видів діяльності підприємств. Розглянемо деякі основні показники на рис. 1.2.

Рисунок 1.2 - Основні рівні ліквідності. Складено автором на основі [8].

Найбільш ліквідні активи, такі як готівка та короткострокові фінансові вкладення, можуть бути використані миттєво для здійснення платежів. У той час як повільно реалізовані активи, такі як запаси чи дебіторська заборгованість, можуть вимагати більше часу для перетворення в готівку.

Ефективне управління ліквідністю передбачає розуміння ризиків та можливостей, пов'язаних з різними видами активів та джерелами забезпечення фінансів. Це охоплює взаємодію з постачальниками та клієнтами, управління запасами та ефективне використання кредитів [11].

Сутність ліквідності полягає в здатності підприємства вчасно реагувати на фінансові зміни, уникати проблем з оплатою та забезпечувати безперебійну діяльність [13]. Ефективне управління ліквідністю включає в себе раціональне планування грошових потоків, оптимізацію запасів та

раціональне використання фінансових ресурсів. Основні аспекти сутності ліквідності наведені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1- Основні аспекти сутності ліквідності . Складено автором на основі [8].

Назва	Значення
Готівка та еквівалент готівки	Наявність достатньої кількості готівки та легко конвертованих активів, які можна використовувати для виправлення фінансових труднощів чи виконання невідкладних зобов'язань.
Оборотні активи	Ліквідність також пов'язана з оборотними активами, такими як запаси та дебіторська заборгованість. Забезпечення швидкого обертання цих активів сприяє підтримці стійкості грошового потоку.
Грошові потоки	Ефективне управління грошовими потоками є важливим аспектом ліквідності. Забезпечення сталого входу та виходу грошей допомагає уникнути фінансових труднощів.
Здатність виконання зобов'язань	здатністю підприємства вчасно виконувати свої зобов'язання перед кредиторами, партнерами та іншими стейкхолдерами.
Фінансова стійкість	Здатність швидко реагувати на фінансові труднощі допомагає уникнути критичних ситуацій.

Підприємства повинні постійно адаптувати свої стратегії ліквідності до змін на ринку та внутрішніх умов, забезпечуючи гнучкість у фінансовому управлінні. Ліквідність підприємства не тільки гарантує його стабільність, але й дозволяє використовувати можливості для подальшого розвитку та успішної діяльності на ринку.

1.2 Фактори, які впливають на ліквідність підприємства

Ліквідність підприємства є ключовим аспектом його фінансової стійкості та здатності виконувати фінансові зобов'язання вчасно. Низка факторів впливає на цей показник, і їх ретельне управління може сприяти ефективній ліквідності та оптимальній конвертації активів.

Швидкість конвертації активів є важливим показником, що відображає, наскільки ефективно підприємство здатне перетворювати свої активи на грошові кошти. Управління запасами, дебіторською заборгованістю та готівкою грає критичну роль у цьому процесі тому є першим фактором.

Ефективне управління запасами сприяє оптимізації рівнів запасів і попередженню їх зайвого заморожування. Зменшення запасів дозволяє вивільнити капітал для інших потреб та підвищує ліквідність підприємства. Оптимальні запаси забезпечують нормальний обіг товарів і послуг, що впливає на швидкість конвертації активів.

Ефективне управління дебіторською заборгованістю дозволяє зменшити час обороту заборгованості на гроші. Затримки у отриманні коштів можуть призвести до затягнення швидкості конвертації активів. Систематичний моніторинг та вчасне стягнення дебіторської заборгованості допомагають підтримувати грошовий обіг на оптимальному рівні.

Ефективне управління готівкою важливо для забезпечення оперативної ліквідності. Уникання зайвого тримання готівки на рахунках та оптимізація її використання допомагають підтримувати оптимальний рівень ліквідності і прискорюють швидкість конвертації активів.

Спільний ефект управління запасами, дебіторською заборгованістю та готівкою полягає в створенні більш ефективного обігу фінансових ресурсів підприємства. Всі ці аспекти допомагають зменшити цикл обертання активів, що впливає на загальну швидкість конвертації. Правильне управління запасами, дебіторською заборгованістю та готівкою сприяє

збільшенню оперативної ліквідності підприємства, покращує його фінансову стійкість та впливає на швидкість конвертації активів у грошові кошти.

Другий фактор, який має вплив на ліквідність підприємства це політика кредитування та управління заборгованістю, вони мають прямий вплив на ліквідність. Занадто великий обсяг невиконаних платежів може збільшити ризик неплатоспроможності. Вибір політики кредитування визначає рівень ризику, з яким підприємство готове працювати. Агресивна політика може збільшити заборгованість, що вимагає відповідного керування ліквідністю. Встановлення оптимальних строків кредитування впливає на грошовий потік та зобов'язання підприємства. Занадто довгі строки можуть призвести до затримок у платежу та впливати на ліквідність [12].

Ефективне управління кредиторською заборгованістю включає в себе оптимізацію строків платежів. Збереження оптимальних строків дозволяє підтримувати ліквідність та уникати штрафів за прострочені платежі. Вміле ведення переговорів з кредиторами може призвести до умов, що полегшують фінансове навантаження та зберігають ліквідність.

Великий обсяг кредиторської заборгованості може впливати на загальний обсяг зобов'язань підприємства. Співвідношення між зобов'язаннями та активами визначає ступінь фінансової стійкості, управління кредиторською заборгованістю може сприяти прискоренню циклу обертання зобов'язань, що позитивно впливає на ліквідність.

Політика кредитування та управління кредиторською заборгованістю повинні співпрацювати для забезпечення балансу між зобов'язаннями та ліквідністю, щоб уникнути фінансових труднощів. Застосування інформаційних технологій для відстеження та аналізу кредиторської заборгованості дозволяє підприємству ефективно керувати зобов'язаннями та ліквідністю. Правильне вирішення питань кредитування та керування кредиторською заборгованістю визначає ліквідність підприємства та його здатність виконувати фінансові зобов'язання [44].

Третій фактор це збалансований склад обігових активів, таких як грошові кошти, рахунки, інвентар та валютні цінності, визначає, наскільки легко підприємство може конвертувати свої активи в грошовий еквівалент.

Четвертий фактор це ефективність управління грошовими потоками. Правильне планування та прогнозування грошових потоків дозволяє уникати несподіваних фінансових труднощів та забезпечує сталість ліквідності.

П'ятий фактор - витрати та прибуток. Загальний фінансовий результат, рентабельність та оптимізація витрат впливають на генерацію грошових потоків та загальний фінансовий стан.

Шостий фактор - економічне середовище, такі фактори, як інфляція, процентні ставки та економічна нестабільність, можуть впливати на ліквідність, ускладнюючи доступ до фінансових ресурсів [28].

Ретельний аналіз цих факторів та розробка стратегії управління ліквідністю, яка враховує усі аспекти фінансового стану підприємства. Відповідальне та ефективне управління цими факторами дозволяє забезпечити стабільність та життєздатність підприємства в умовах конкурентного бізнес-середовища.

2 МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ЛІКВІДНІСТЮ

2.1 Методи та підходи до управління ліквідністю підприємства

Управління ліквідністю підприємства – це робота фінансового відділу, який відповідає за мінімізацію ризику ліквідності та забезпечення постійної наявності достатнього потоку ліквідних коштів для виконання поточних і майбутніх боргових зобов'язань.

Поняття управління ліквідністю надзвичайно популярне не тільки в Україні, а й у всьому світі. Для аналізу актуальності управління ліквідністю використаємо програмне забезпечення Google Trends. Аналіз даних, що показує динаміку популярності запиту за терміном управління ліквідністю підприємства за останні 12 місяців у всьому світі, зображено на рисунку 2.1.

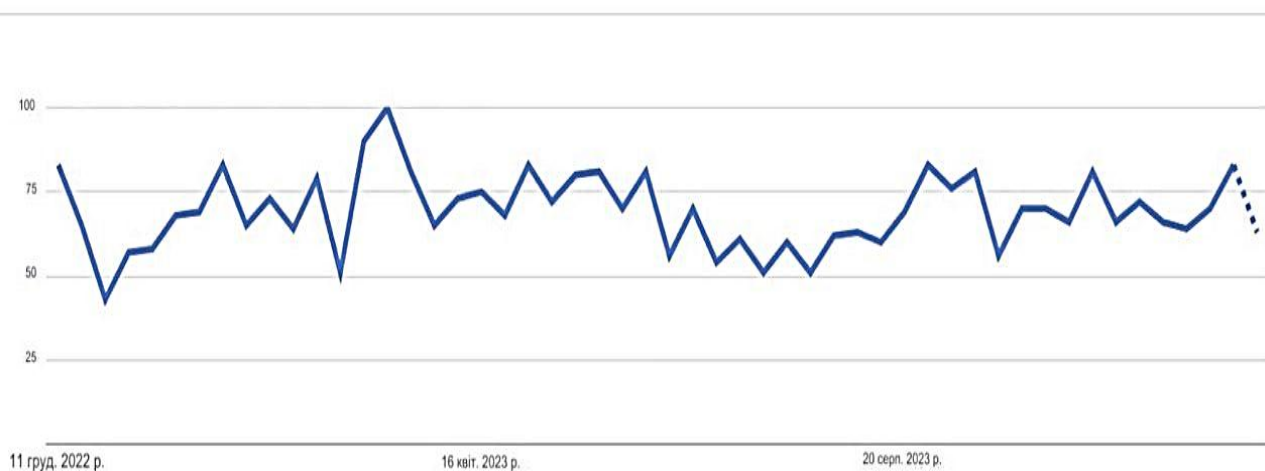

Рисунок 2.1 - Динаміка популярності запиту управління ліквідністю в усьому світі за останній рік [46].

Рисунок 2.2 – Популярність запиту управління ліквідністю за 12 місяців по регіонам у світі [46].

Детальний аналіз за країнами та регіонами показує підвищену зацікавленість питанням управління ліквідністю не тільки у країнах, що розвиваються, таких як Зімбабве, Ефіопія, Непал та Танзанія (що вірогідно свідчить про недостатню ліквідність суб'єктів підприємництва даних країн та пошуки шляхів подолання проблем ліквідності), а й серед високо розвинених країн, таких як Сінгапур та Гонконг, на фінансових ринках яких торгуються високо ліквідні фінансові інструменти.

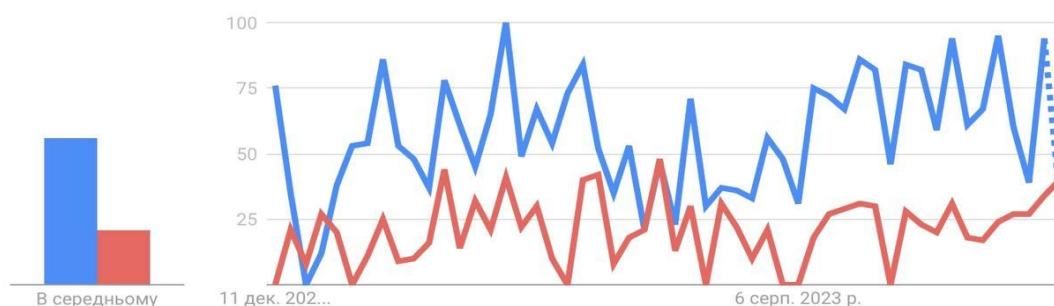

Рисунок 2.3 - Порівняльна динаміка запиту управління ліквідністю Сінгапуру та Гонконгу [Розроблено автором].

Аналіз популярності питання управління ліквідністю у Сполучених Штатах Америки також дає змогу встановити кількість запитів за темою та показує особливу зацікавленість даним питанням у певних регіонах, таких як

наприклад Нью-Йорк, який має безсумнівну репутацію одного з найрозвиненіших фінансових центрів світу і показує у нашому аналізі найвищу зацікавленість щодо проблем управління ліквідністю.

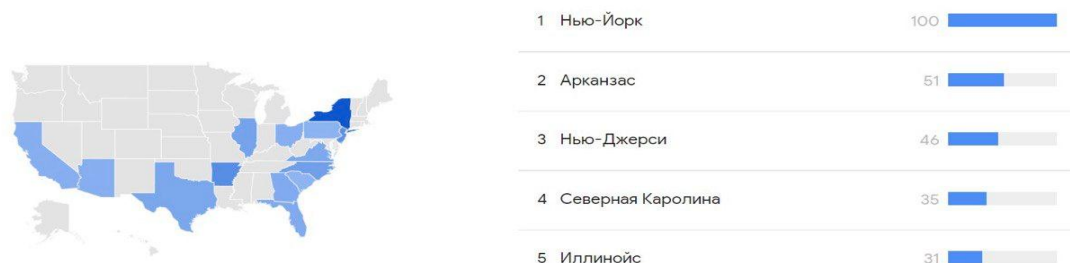

Рисунок 2.4 - Популярність запиту управління ліквідністю за субрегіонами США за останні 12 місяців [46].

Управління ліквідністю використовується для визначення того, наскільки фінансово стабільним є підприємство, та відбувається шляхом розрахунку суми готівки або інших ліквідних активів, які підприємство має для покриття майбутніх бізнес-витрат. Якщо підприємство має достатньо готівки або активів, які можна швидко конвертувати в готівку, то підприємство є ліквідним. Однак, якщо сума готівки та інших активів не перевищує суму грошей, яке підприємство винне постачальникам та іншим кредиторам, у підприємства наявні проблеми з ліквідністю [6].

Управління ліквідністю складається з двох етапів, які потребують різних методів для досягнення своїх цілей.

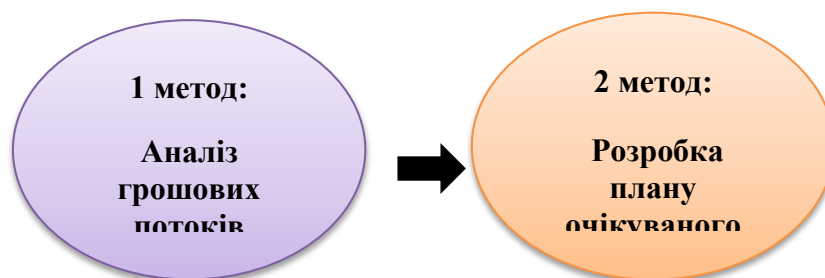

Рисунок 2.5 - Методи управління ліквідністю. Складено автором на основі [43].

Кожен з цих методів є важливим для управління ліквідністю підприємства. Розглянемо ці методи детальніше:

Перший метод - це аналіз грошових потоків, який дозволяє підприємству оцінити, як грошові кошти витрачаються та надходять протягом певного періоду часу.

Постійний моніторинг руху грошових коштів є основною передумовою надійного управління ліквідністю. Чим ретельніше підприємство зможе контролювати грошові потоки, тим краще. Оптимально, якщо буде мати можливість бачити поточний грошовий потік у режимі реального часу, тобто за допомогою цього підприємство в будь-який момент матиме можливість побачити, які доходи та витрати відбуваються на рахунках компанії.

Створення огляду минулих грошових потоків, дасть змогу бачити, на що компанія регулярно витрачає гроші (наприклад витрат що повторюються, такі як виплата зарплати та загальні операційні витрати). Це дозволяє ефективно контролювати витрати та дає глибше розуміння ситуації з готівкою компанії.

Другий метод - це розробка плану очікуваного майбутнього грошового потоку. Цей процес включає в себе прогнозування, аналіз та стратегічне планування грошових потоків, які можуть виникнути в майбутньому. Ціль цього методу: забезпечення достатньої готівкової ліквідності для покриття поточних та майбутніх зобов'язань, мінімізація ризиків виникнення фінансових труднощів та забезпечення стабільності фінансового стану.

Розробка плану майбутнього грошового потоку дозволяє підприємству прогнозувати майбутні фінансові потреби, адаптувати стратегії управління та уникати можливих труднощів в операційній ліквідності, через вчасне прийняття стратегічних рішень.

Взаємодія аналізу та прогнозу грошових потоків дозволяє підприємству приймати обґрунтовані фінансові рішення. Аналіз минулих та

поточних грошових потоків служить основою для розуміння внутрішніх динамік підприємства, а прогноз майбутніх потоків дозволяє планувати дії та адаптувати стратегії до змін у фінансовому середовищі. Двокроковий підхід до управління ліквідністю, базований на аналізі та прогнозі грошових потоків, є важливим інструментом для забезпечення фінансової стійкості підприємства. Ретельне вивчення минулого, ефективний аналіз теперішнього та мудре планування майбутнього стають фундаментом для успішного управління ліквідністю та досягнення фінансових цілей підприємства.

Для оптимізації та забезпечення належного рівня ліквідності можуть бути застосовані різні підходи (рис. 2.6).

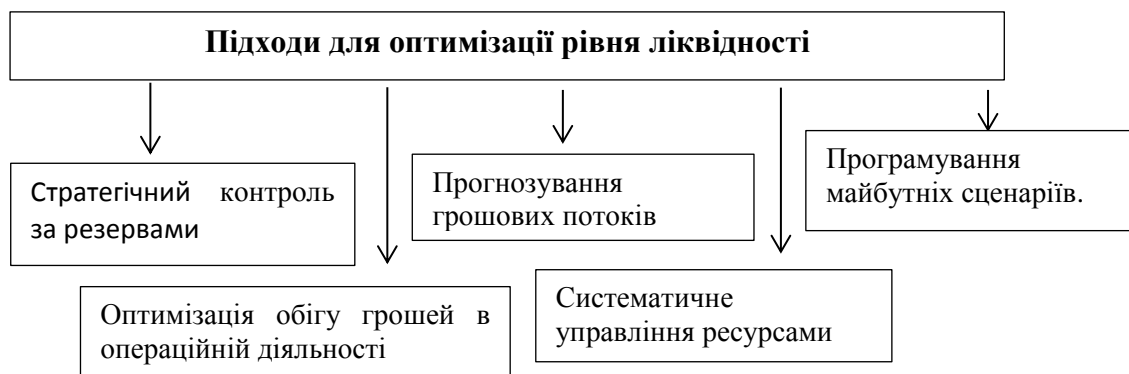

Рисунок 2.6 – Підходи для оптимізації рівня ліквідності. Складено автором на основі [13].

Розглянемо детально кожен підхід, що є важливим для оптимізації рівня ліквідності підприємства:

- стратегічний підхід до контролю за резервами: цей підхід визначає, що підприємство прагне утримувати оптимальні резерви готівки для забезпечення невідкладних фінансових потреб. Аналізуючи історичні та поточні грошові потоки, менеджмент створює стратегію, яка максимізує ліквідність та мінімізує ризики;

- оптимізація обігу грошей в операційній діяльності: цей підхід розглядає оптимізацію обігу грошей у рамках операційної діяльності підприємства. Використання ефективних систем управління запасами, управління кредитами та раціоналізація процесів допомагають зменшити час обороту грошей та підтримувати ліквідність;
- прогнозування грошових потоків: цей підхід передбачає використання технік прогнозування для оцінки майбутніх грошових потоків. Аналізуючи фактори, що впливають на витрати та доходи, підприємство може активно готуватися до майбутніх фінансових викликів та уникнути ліквідних криз;
- систематичне управління ресурсами: цей підхід висуває ідею систематичного управління фінансовими ресурсами підприємства. Враховуючи потреби в грошових коштах для різних аспектів діяльності, підприємство розробляє і впроваджує стратегії, що дозволяють ефективно використовувати свої фінансові ресурси;
- програмування майбутніх сценаріїв так, для того щоб у будь-який момент підприємство не переживало ані надмірності в ресурсах, ані їхньої нестачі.

Підприємства використовують ці різні підходи як частину інтегрованого стратегічного управління ліквідністю. Комбінуючи ці підходи, підприємство може досягти оптимального балансу між готівковою ліквідністю та ефективністю фінансових ресурсів, що відіграє ключову роль у його стійкості та розвитку.

2.2 Стратегії управління ліквідністю підприємства

Стратегії - це плановані дії чи кроки, спрямовані на досягнення конкретних цілей чи рішень у певній сфері, такі як управління ліквідністю

підприємства. Вони визначають шляхи досягнення успіху та оптимального використання ресурсів.

Стратегії управління ліквідністю спрямовані на забезпечення того, щоб підприємство мало достатньо грошових коштів для покриття своїх поточних зобов'язань. Оптимізація оборотних коштів означає ефективне використання активів, які швидко перетворюються в гроші. Управління запасами дозволяє уникати надмірного утримання товарів і зменшує ризик зв'язаний із застоєм капіталу. Ефективне ведення рахунків полягає у точному обліку фінансових транзакцій. Існує ряд переваг впровадження стратегії управління ліквідністю.

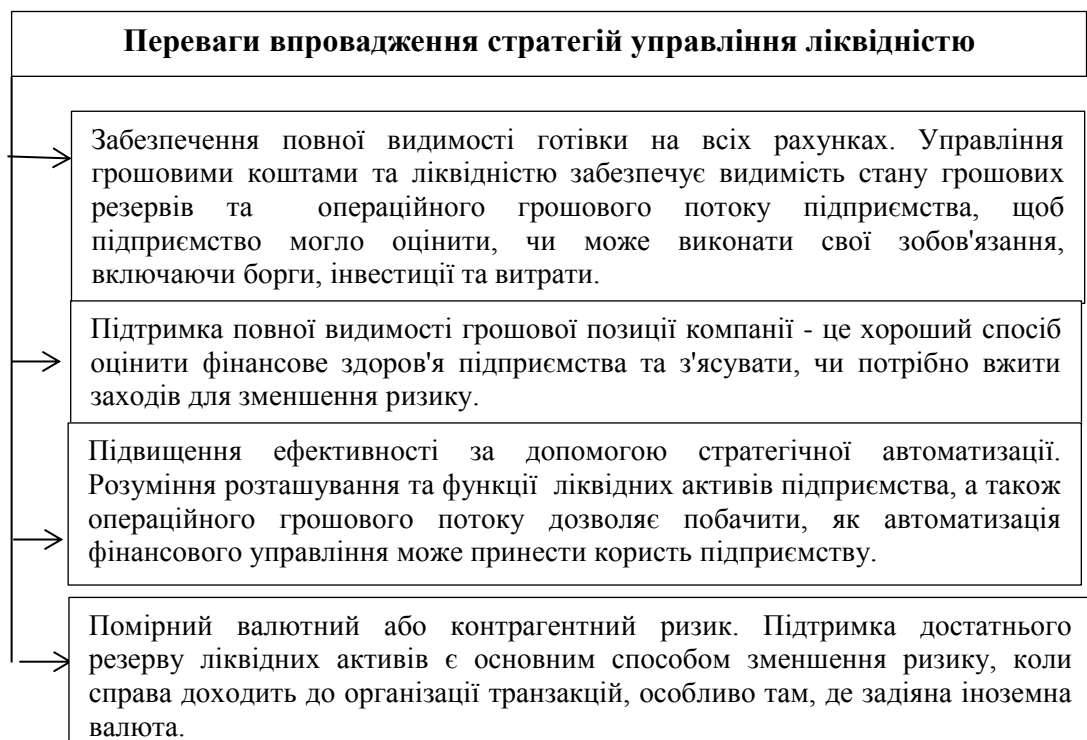

Рисунок 2.7 - Переваги впровадження стратегій управління ліквідністю. Складено автором на основі [14].

Прогнозування потреб у грошових коштах є ключовим елементом, що дозволяє адаптувати стратегії до змін в економічному середовищі. Планування фінансових резервів важливо для подолання несподіваних

витрат або фінансових труднощів. Ці стратегії спільно допомагають забезпечити стабільність ліквідності та ефективне функціонування підприємства.

Ефективне управління ліквідністю має вирішальне значення для будь-якого бізнесу, особливо коли мова йде про управління ризиками, пов'язаними з невідповідністю зрілості. Стратегії управління ліквідністю допомагають організаціям підтримувати достатній грошовий потік для виконання своїх короткострокових зобов'язань. Ці стратегії також допомагають підприємствам уникнути негативних наслідків, пов'язаних з ризиками ліквідності, такими як банкрутство, втрата репутації та регуляторні штрафи.

Існує кілька стратегій управління ліквідністю, які компанії можуть використовувати для управління ризиками, пов'язаними з невідповідністю ліквідності. Кожна з цих стратегій має свої сильні та слабкі сторони, і різні компанії можуть вважати деякі стратегії більш ефективними, ніж інші. Розглянемо деякі з найпоширеніших стратегій управління ліквідністю.

Рисунок 2.8 – Стратегії управління ліквідністю. Складено автором а основі [42,48].

Для більш точного розуміння стратегій управління ліквідністю, розглянемо детально деякі з стратегій:

Перша стратегія - грошові резерви: підтримка грошових резервів є однією з найефективніших стратегій управління ліквідністю. Компанії можуть використовувати грошові резерви для виконання своїх короткострокових зобов'язань, таких як заробітна плата, орендна плата та інші рахунки. Грошові резерви також забезпечують подушку від несподіваних подій, таких як економічний спад або як зриви ланцюга поставок.

Друга стратегія - кредитні засоби: ще одна ефективна стратегія управління ліквідністю. Компанії можуть використовувати кредитні засоби для доступу до короткострокового фінансування, коли це необхідно. Ці об'єкти можуть мати форму банківських позик, кредитних ліній або інших видів кредитних домовленостей. Кредитні засоби надають компаніям гнучкість в управлінні ризиками ліквідності, уникаючи необхідності підтримувати великі грошові резерви. Однак кредитні кошти також супроводжуються процентними витратами та іншими комісіями, які можуть збільшити витрати компанії [42].

Третя стратегія - продаж активів: ще один спосіб управління ризиками ліквідності. Компанії можуть продавати активи, такі як інвентар, обладнання або нерухомість, щоб генерувати готівку, коли це необхідно. Продаж активів може бути швидким способом залучення готівки, але вони також можуть бути дорогими, якщо компанія змушена продавати активи зі знижкою. Крім того, продаж активів може обмежити здатність компанії генерувати майбутній дохід.

Четверта стратегія - факторинг дебіторської заборгованості: це фінансова стратегія, яка передбачає продаж непогашених рахунків-фактур, сторонній факторинговій компанії. Факторингова компанія надає компанії готівку наперед, за вирахуванням комісії за знижку. Ця стратегія може бути

корисною для компаній з великими залишками дебіторської заборгованості, яким потрібно швидко генерувати готівку. Однак факторинг може бути дорогим, і це також може зашкодити репутації компанії, якщо клієнти дізнаються про факторингову угоду [48].

Ефективне управління ліквідністю має вирішальне значення для будь-якого бізнесу, який хоче уникнути негативних наслідків, пов'язаних з ризиками ліквідності. Компанії можуть використовувати різноманітні стратегії управління ліквідністю для управління цими ризиками, включаючи грошові резерви, кредитні засоби, продаж активів та факторинг дебіторської заборгованості. Розуміючи сильні та слабкі сторони кожної з цих стратегій, компанії можуть вибрати підхід, який найкраще підходить для їхніх конкретних потреб.

3 АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

3.1 Коротка характеристика підприємства та аналіз поточного стану ліквідності підприємства ФГ «НАТОН»

Фермерське господарство «НАТОН» - це мале підприємство, розглянемо основний вид діяльності на рисунку 3.1:

- 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур;
- 01.47 Розведення свійської птиці;
- 01.61 Допоміжна діяльність у рослинництві;
- 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин;
- 01.45 Розведення овець і кіз;
- 10.41 Виробництво олії та тваринних жирів;
- 10.91 Виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на фермах;
- 46.33 Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами.[34]

Рисунок 3.1 – Основний вид діяльності ФГ «НАТОН». Складено автором на основі [36].

Підприємство зареєстроване 08 травня 2007 року, станом на 2023 не перебуває в процесі припинення діяльності.

Місце знаходження підприємства: Україна, 42324, Сумський район, Сумська область, село Постольне, вул. Центральна, буд.89.

Розмір статутного капіталу: 1000 грн.

Усього на підприємстві працює 93 співробітники. Регулярно проводиться підвищення кваліфікації персоналу, управлінські процеси покращують підвищену ефективність, так само, як і праця робітників на підприємстві стає більш продуктивною.

Пріоритетним завданням управління ліквідністю підприємства є забезпечення достатньої готівки та фінансової стабільності для виконання поточних зобов'язань і забезпечення нормального функціонування бізнесу.

Основні показники фінансово - економічної діяльності ФГ «НАТОН» за 2018-2022 роки, наведено в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 - Основні фінансово - економічні показники ФГ «НАТОН» за 2018-2022рр. (розраховано автором на базі фінансової звітності підприємства. Додаток А).

Показники	Рік					Різниця 2022/2018
	2018	2019	2020	2021	2022	
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації	87070,7	61277,2	118079,3	121695,1	111572,1	24501,4
Собівартість реалізованої продукції(товарів, робіт, послуг)	65855,1	64145,6	94314,6	94807,4	105728,4	39873,3
Чистий прибуток	15562	10762,9	15496,8	17491,7	8150,9	-7411,1
Оборотні активи	51791,6	54242,9	85377,3	76515,1	118039,4	66247,8
Необоротні активи	36355,7	47413,8	45889,2	42896,4	38134,1	1778,4
Власний капітал	51332,7	40569,8	56066,6	73558,3	65407,4	14074,7
Позиковий капітал	36814,6	61086,9	75199,9	45853,2	90766,1	53951,5
Валюта балансу	88147,3	101656,7	131266,5	119411,5	156173,5	68026,2

Проаналізувавши дані з таблиці 3.1, можемо зробити висновок, що протягом аналізованого періоду 2018-2022 років, чистий дохід зростає на 24501,4 тис.грн. це свідчить про збільшення обсягу виробництва продукції підприємства.

Собівартість реалізованої продукції за 2018-2022 рр. також збільшилася на 39873,3 тис.грн. Це означає, що сума витрат підприємства щодо виробництва реалізованої продукції збільшується. А от сума чистого

прибутку зменшується на 7411,1 тис.грн., порівнюючи 2018 рік з 2022 роком. Це становить негативний аспект для ФГ «НАТОН», оскільки чистий прибуток є ключовим внутрішнім ресурсом для фінансування діяльності підприємства.

Оборотні активи в 2022 році перевищують необоротні в 3 рази, зокрема оборотні активи зросли на 66247,8 тис.грн. порівняно з 2018 роком, також збільшилися необоротні активи на 1778,4 тис.грн. збільшення необоротних активів означає, що матеріальне та технічне устаткування підприємства покращилося. Власний капітал збільшився на 14074,4 тис.грн., сума позикового капіталу в свою чергу зменшилася на 53951,5 тис.грн., що є добрим показником для підприємства, це означає, що фінансова залежність від кредиторів зменшилася. Валюта балансу збільшилася на 68026,2 тис.грн.

Отже ФГ «НАТОН» можна вважати підприємством з нормальним фінансовим результатом.

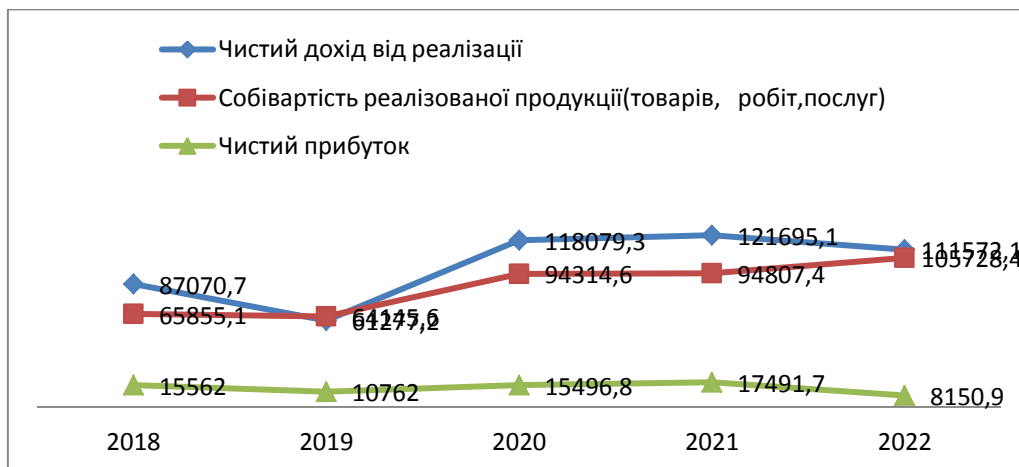

Рисунок 3.2 - Динаміка зміни основних фінансово-економічних показників ФГ «НАТОН» за 2018 - 2022 рр.(розроблено автором на основі таблиці 3.1 - «Основні фінансово - економічні показники ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр.»).

Необоротні активи демонстрували зростання протягом чотирьох років, а лише у 2022 році відзначився невеликий спад необоротних активів.

Загалом з 2018 по 2022 роки відбулось збільшення цього показника на 1778,4 тис.грн. Ці дані свідчать про постійне підвищення ефективності виробництва підприємства за рахунок зростання основних засобів.

Власний капітал проявляє змінну тенденцію зростання протягом останніх трьох років. У 2019 році цей показник зменшився в порівнянні з 2018 роком, не зважаючи на це в 2021 році відновився, зростаючи з 56066,6 тис.грн. до 73558,3 тис.грн. узагальнюючи порівняно з 2018 роком власний капітал збільшився на 14074,7 тис.грн.

Іншим важливим показником являється показник валюти балансу, він відзначається вражаючим зростанням. Протягом останніх п'яти років він збільшився на 68026,2 тис.грн. Це зростання розглядається як позитивний сигнал, який, як правило, вказує на розширення виробничих можливостей підприємства, від чого інтенсивність виробництва підвищення.

Для аналізу оцінки фінансового стану підприємства потрібно розрахувати показники майнового стану, ділової активності, фінансової стійкості платоспроможності та рентабельності.

Дослідимо динаміку показників майнового стану підприємства, розглянувши рисунок 3.3.

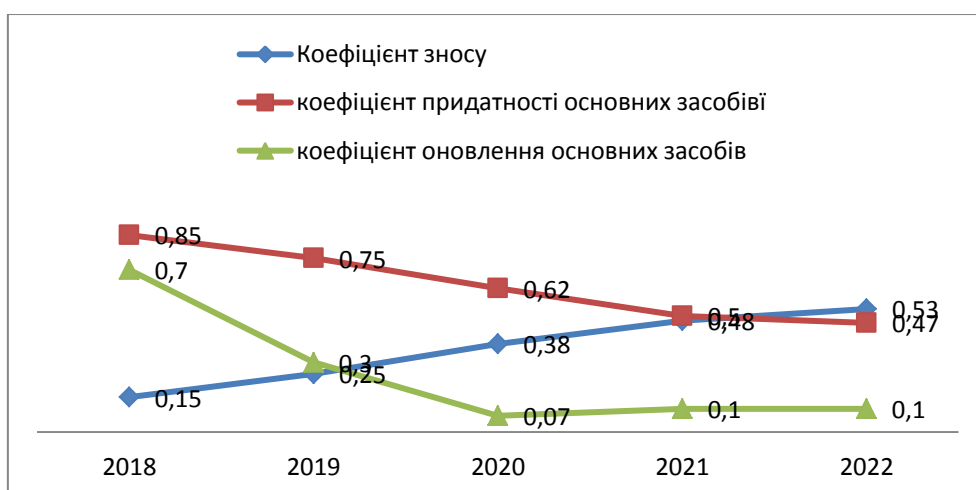

Рисунок 3.3 - Динаміка майнового стану ФГ «НАТОН» за 2018-2022 роки. (розроблено автором за розрахунками).

Ми бачимо, що майновий стан знаходиться в межах норми, коефіцієнт зносу основних засобів показує, що в 2018 році знос основних засобів становив 0,15%, а в 2022 році 0,5%. Показники мають нормативне значення, тому це прийнятний рівень зносу.

Отже майновий стан підприємства знаходиться в межах норми.

Для оцінки оптимального використання активів підприємства корисно розрахувати показники ділової активності підприємства ФГ «НАТОН» табл. 3.2.

Таблиця 3.2 - Індикатори ділової ліквідності підприємства ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр.

Показники	Рік					Різниця 2022/2018
	2018	2019	2020	2021	2022	
К. оборотності активів	1,3	0,6	1,01	0,97	0,81	-0,49
К. оборотності запасів	4,2	2,8	3,3	2,48	2,76	-1,44
К. оборотності власного капіталу	1,9	1,3	2,4	1,87	1,6	-0,3
К. оборотності дебіторської заборгованості	4,9	9,5	6,2	5,7	4,9	0
К. оборотності кредиторської заборгованості	15,1	9,1	4,68	4,46	5,5	-9,6
Період одного обороту активів	190	311,4	212,8	239,5	313,88	123,88
Період одного обороту запасів	85,7	129	109,1	145,1	130,4	44,7
Період одного обороту власного капіталу	189,5	276,9	150	192,5	444,4	254,9
Період одного обороту дебіторської заборгованості	73,4	37,9	58,06	63,2	73,77	0,37
Операційний цикл	159,1	166,9	167,16	208,3	204,17	45,07
Фінансовий цикл	135,3	127,4	90,26	127,6	138,6	3,3

Аналізуючи розраховані дані з таблиці 3.2, ми бачимо, що у 2022 році коефіцієнт оборотності активів підприємства порівнюючи з 2018 роком він знизився на 0,2, це означає, що відбулося зменшення обсягу чистого доходу, який приходить на 1 гривню активів підприємства. Також значно збільшився показник періоду обороту активів підприємства в 2018 році показник становив 190 днів, а в 2022 році 313,8 днів. Це показує зниження темпів обертання активів, що є негативним індикатором.

Відбулося зниження і коефіцієнті оборотності запасів порівнюючи період 2018 року та 2022 року на 1,44, в 2018 році показник був 4,2, а в 2022 році становить 2,76, зменшення оборотності запасів є невтішним показником та вказує на те, що підприємство може мати ускладнення з ефективним управлінням запасів, або падіння обсягів продажу. Період одного обороту запасів підприємства також збільшилися на 44,7 днів, для підприємства це є негативним показником бо товари на складі затримуються довше, це може призвести до ускладнення управління запасами.

Коефіцієнт оборотності дебіторською заборгованістю в період з 2018-2021 рік збільшувався в 2021 році показник становить 5,7, а в 2022 році знизився до 4,9, це є позитивним явищем для підприємства. Та свідчить про ефективне управління власними засобами та поліпшення ліквідності підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу підприємства вказує на ступінь, до якої підприємство покрите власним капіталом. Даний показник в 2022 році становить 1,6, отже на кожну 1 гривню власного капіталу приходить 1,6 гривні чистого прибутку, в 2018 році – 1,9. Також за аналізований період збільшується й період одного обертання власного капіталу на 254,9 днів. Це свідчить про можливі труднощі у використанні власних ресурсів підприємства та на проблему у забезпеченні прибутковістю.

За останні п'ять років коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованість поступово зменшувався в 2022 році становить 5,5, це є погано для підприємства, але ми бачимо, що показник коефіцієнта

оборотності дебіторської заборгованості є вищим, отже, це свідчить про те, що зберігається стабільне фінансове положення підприємства.

Операційний цикл підприємства постійно збільшується в 2022 році цей показник становить 204,17, а в 2018 році 159,7 - це є негативним показником для підприємства.

Щоб проаналізувати фінансову стійкість підприємства, розглянемо показники коефіцієнтів фінансової стійкості в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3 - показники фінансової стійкості підприємства ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр.

Показники	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,58	0,39	0,4	0,6	0,4
Коефіцієнт залученого капіталу	0,04	0,05	0,02	-	0,02
Коефіцієнт фінансової залежності	1,7	2,5	2,3	1,6	1
Коефіцієнт інвестування	1,4	0,9	1,2	1,7	1,7
Коефіцієнт автономії	0,5	0,4	0,4	0,6	0,4

Спостерігається коливання в коефіцієнті концентрації власного капіталу протягом періоду, високий рівень власного капіталу сприяє фінансовій стабільності. Підприємство використовує невеликий обсяг залученого капіталу, що може вказувати на обережний фінансовий підхід та відсутність великих боргових зобов'язань.

Зменшився коефіцієнт фінансової залежності це свідчить про менше використання зовнішніх джерел фінансування, та про зниження ризику. Коефіцієнт інвестування має високе значення, це вказує на активну інвестиційну політику. Коефіцієнт автономії залишається на стабільному

рівні, це означає, що підприємство зберігає контроль над власними ресурсами. Отже, підприємство є фінансово стійким.

Для аналізу ліквідності підприємства, проаналізуємо ліквідність балансу. Ліквідність балансу підприємства визначається на основі його здатності виконати фінансові зобов'язання за короткостроковими засобами.

Порівняємо статті активів зі статтями пасивів, розділивши активи за ступенем ліквідності, пасиви - за строками виплати.

Визначаємо обсяг груп активів та пасивів з урахуванням рівня ліквідності:

Група А1 - найбільш ліквідні активи, а саме грошові кошти:

$A1_{2018_{п}} = 1429,5$ тис. грн.

$A1_{2018_{к}} = 228,9$ тис. грн.

А2 - це група швидко реалізовані активи, представлені дебіторською заборгованістю за товари, роботи, послуги та за розрахунками:

$A2_{2018_{п}} = 9322,1 + 2290,5 + 1142,7 + 184,9 = 12940,2$ тис. грн.

$A2_{2018_{к}} = 18783,4 + 939,1 + 2608,5 + 431,9 = 22762,9$ тис. грн.

Група А3 охоплює повільно реалізовані активи до яких відносяться запаси підприємства його інші фінансові інвестиції та інші оборотні активи:

$A3_{2018_{п}} = 22608,2 + 184,9 = 22793,1$ тис. грн.

$A3_{2018_{к}} = 25557,6 + 431,9 = 25989,5$ тис. грн.

Четверта група А4 включає важко реалізовані активи. В цей розділ входять майже всі показники I розділу активу балансу, і зокрема, вартість основних засобів:

$A4_{2018_{п}} = 10803,6$ тис. грн.

$A4_{2018_{к}} = 36355,7$ тис. грн.

Групи зобов'язань також можуть бути проаналізовані залежно від терміну їх погашення.

Перша група П1 представляє зобов'язання, які потрібно погасити у першу чергу. До складу даної групи ми відносимо кредиторську заборгованість і короткострокові зобов'язання за розрахунками:

$P1_{2018_{п}} = 6853,4$ тис. грн.

$P1_{2018_{к}} = 26591,9$ тис. грн.

Група П2, включає короткострокові кредити банку, що є частиною зобов'язань підприємства:

$P2_{2018_{п}} = 3361$ тис.грн.

$P2_{2018_{к}} = 0$ тис.грн.

Група П3, охоплює довгострокові пасиви:

$P3_{2018_{п}} = 946$ тис. грн.

$P3_{2018_{к}} = 3343,6$ тис. грн.

Група 4 визначена, як постійні пасиви П4, представляє власний капітал підприємства:

$P4_{2018_{п}} = 35770,7$ тис. грн.

$P4_{2018_{к}} = 51332,7$ тис. грн.

Проаналізуємо результати розрахунку, та занесемо їх в таблицю 3.4.

Проаналізувавши дані ФГ «НАТОН» за табл. 3.4 та рисунком 3.4, ми можемо зробити висновок протягом 2018-2022 рр., баланс підприємства має абсолютну ліквідність бо виконується перша умова $A1 > P1$. Це підтверджує, що підприємство може виплатити свої найбільш термові зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів. Як показано в показник А1 (Найбільш ліквідні активи) в 2019 році вони зменшились на 13,9%, порівнюючи з 2018 роком, а в період 2022 значно збільшився на 94,8 % порівнюючи з 2021 роком. А2 (швидко реалізовані активи) в 2019 році зменшилися на 48,8% порівнюючи з 2018, в 2022 збільшився на 63% в порівнянні з 2021р. А3(повільно реалізовані активи) в період 2019 року збільшилися на 36,9% порівнюючи з 2018, це й же показник в 2022 році збільшився на 12,7% відповідно до 2021 року. А4 (важко реалізовані активи)

у 2019 році показник збільшився на 23,3%, порівнюючи з 2018 роком, в 2022 році їх частина зменшилася на 11,1% відповідно до 2021 року.

Група пасивів, найтерміновіші зобов'язання у 2019 році збільшилися на 36,1% відповідно до 2018 року, у 2022 році їх частина збільшилася на 14,1% порівнюючи з 2021 роком. Підприємство не мало короткострокові кредити банку. Постійні пасиви в 2019 році збільшилися на 30,3% порівнюючи з 2018 роком, в період 2022 року їх частина зросла на 23,77% в порівнянні з 2021 роком.

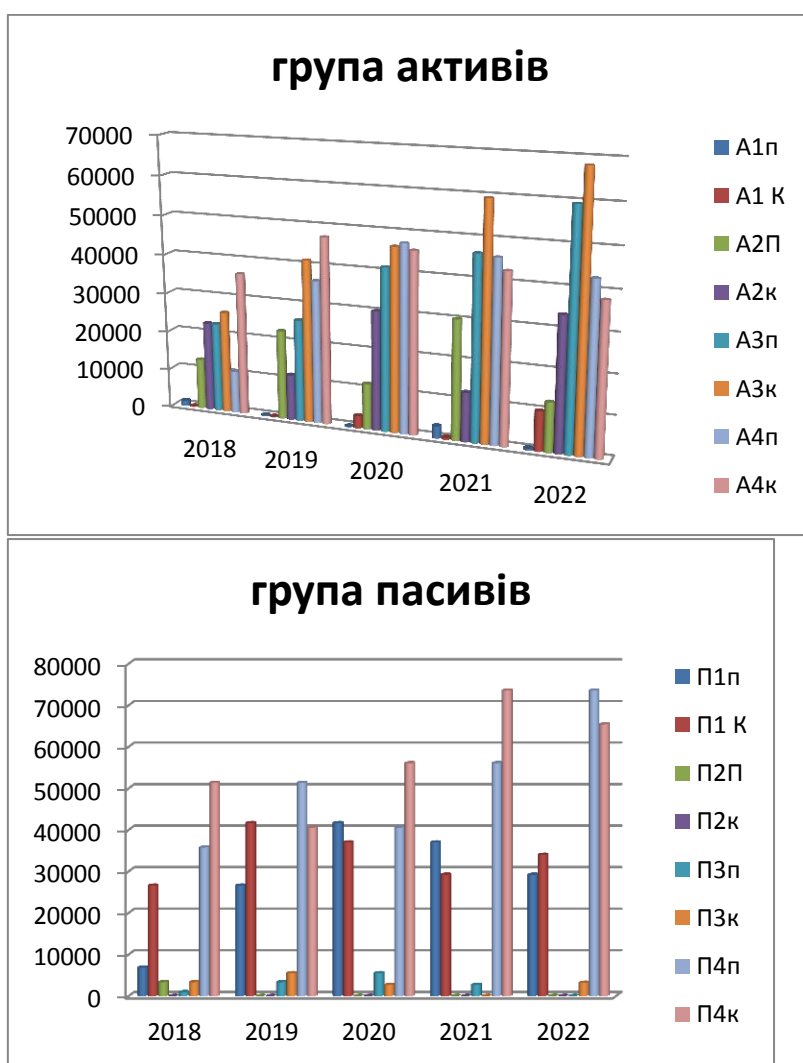

Рисунок 3.4 - Динаміка групи активів (А) та пасивів (П) ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр.(розроблено автором на основі таблиці 3.4).

Таблиця 3.4 - Аналіз ліквідності балансу підприємства ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр. (розраховано автором на базі звітності балансу. Додаток А).

Показник	Значення					Відхилення %			
	2018	2019	2020	2021	2022	2019/2018	2020/2019	2021/2020	2022/2021
Активи									
A1 _П - найбільш ліквідні активи	1429,5	228,9	197	3142	517,4	-83,9	-13,9	93,7	-83,5
A1 _К	228,9	197	314	517,4	10033,0	-13,9	37,26	39,3	94,8
A2 _П - швидко реалізовані активи	12940,2	22762,9	11656,5	30265,6	12500,5	43,2	-48,8	61,5	-58,69
A2 _К	22762,9	11656,5	30265,6	12500,5	33823,5	-48,8	61,5	-58,7	63
A3 _П - повільно реалізовані активи	22793,1	25989,5	41245,7	46462,9	59474	12,2	36,9	11,2	21,8
A3 _К	25989,5	41245,7	46462,9	59474	68179,9	36,9	11,2	21,8	12,7
A4 _П - важко реалізовані активи	10803,6	36355,7	47413,8	45889,2	42896,4	70,2	23,32	-3,3	-7
A4 _К	36355,7	47413,8	45889,2	42896,4	38134,1	23,3	-3,2	-7	-11,1
Пасиви									
П1 _П - найтерміновіші зобов'язання	6853,4	26591,9	41642,5	36991	20215,1	74,2	36,1	-11,1	-45,4
П1 _К	26591,9	41642,5	36991	29215,1	34004,1	36,1	-11,1	-45,4	14,1
П2 _П - короткострокові кредити банку	3361	-	-	-	-				
П2 _К	-	-	-	-	-				
П3 _П - довгострок. пас.	946	3343,6	5509,2	2693,1	-	71,7	39,3	-51,1	-
П3 _К	3343,6	5509,2	2693,1	-	3200	39,3	-51,1		
П4 _П - постійні пасиви	35770,7	51332,7	40569,8	56066,6	73557,3	30,3	-21	27,6	23,77
П4 _К	51332,7	40569,8	56066,6	73557,3	65407,4	-21	27,6	23,77	-11,1

Оцінимо поточну і перспективну ліквідність, використовуючи наступні формули:

Поточна ліквідність:

$$L_{\text{п}} = (H_{A1} + Ш_{A2}) - (З_{\text{п1}} + K_{\text{бП2}}) \quad (3.1)$$

Де

$L_{\text{п}}$ - поточна ліквідність

H_{A1} - найбільш ліквідні активи підприємства

$Ш_{A2}$ - швидко реалізовані активи підприємства

$З_{\text{п1}}$ - найтерміновіші зобов'язання підприємства

$K_{\text{бП2}}$ - короткострокові кредити банку підприємства

$$L = (10033 + 33823,5) - (34004,1 + 0) = 9852,4 \text{ тис.грн.}$$

Перспективна ліквідність:

$$ПЛ = АЗ - ПЗ \quad (3.2)$$

Де:

$АЗ$ - повільно реалізовані активи підприємства

$ПЗ$ - довгострокові пасиви підприємства

$$ПЛ = 68179,9 - 3200 = 64979,9 \text{ тис. грн.}$$

Отже оцінивши перспективну ліквідність ми бачимо поточну ліквідність балансу. Надлишок коштів групи $АЗ$ над $ПЗ$ означає про перспективну ліквідність балансу на кінець звітного періоду.

Розрахуємо загальний коефіцієнт ліквідності:

$$K = \frac{\sum_{i=1}^3 A_i * d_i}{\sum_{i=1}^3 П_i * d_i} \quad (3.3)$$

Де:

$A_i, П_i$ - і-ті групи активів і пасивів

d_i - питома вага групи активів і пасивів у загальному підсумку

$$K = \frac{10033 * 0,06 + 33823,5 * 0,23 + 68179,9 * 0,5}{34004,1 * 0,33 + 3200 * 0,03} = 3,3$$

Отже цей коефіцієнт свідчить про позитивний коефіцієнт ліквідності балансу.

Для комплексної оцінки Для аналізу ліквідності підприємства, розрахуємо коефіцієнти ліквідності. Кожен коефіцієнт має своє нормативне значення.

Поточний коефіцієнт ліквідності - це відношення поточних активів до поточних зобов'язань і відображає здатність підприємства виконати свої фінансові зобов'язання у короткостроковий період. Нормативне значення для поточного коефіцієнта ліквідності повинен бути $\geq 0,7$ - означає, що у підприємства достатньо поточних активів для покриття своїх поточних зобов'язань .

$$K_{ПЛ} = \frac{ОА}{ПЗ} \quad (3.4)$$

Де :

ОА - оборотні активи

ПЗ - Поточні зобов'язання

Розрахуємо поточний коефіцієнт ліквідності за формулою 3.4, для ФГ «НАТОН»:

$$K_{ПЛ2018} = \frac{51793,6}{ПЗ33471} = 1,54$$

$$K_{ПЛ2019} = \frac{54242,9}{ПЗ35577,7} = 1$$

$$K_{ПЛ2020} = \frac{85377,3}{72506,8} = 1,17$$

$$K_{ПЛ2021} = \frac{76515,1}{45853,2} = 1,6$$

$$K_{\text{ПЛ}}2022 = \frac{118039,4}{87566,1} = 1,3$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності - визначається як відношення найбільш ліквідних активів, зазвичай, грошових коштів та еквівалентів грошових коштів та ринкових цінних паперів, до короткострокових зобов'язань. Нормативне значення коливається в межах 0,5-1.

$$K_{\text{шл}} = \frac{\Sigma \text{OA} - \Sigma \text{З}}{\text{ПЗ}} \quad (3.5)$$

Де:

OA - активи, що обертаються

З - запаси підприємства

ПЗ - поточні зобов'язання підприємства

Здійснимо розрахунок швидкої ліквідності підприємства ФГ «НАТОН» за формулою 3.5:

$$K_{\text{шл}}2018 = \frac{\Sigma 51791,6 - \Sigma 25557,6}{33471} = 0,7$$

$$K_{\text{шл}}2019 = \frac{\Sigma 54242,9 - \Sigma 37007,7}{55577,7} = 0,31$$

$$K_{\text{шл}}2020 = \frac{\Sigma 85377,3 - \Sigma 46334}{72506,8} = 0,53$$

$$K_{\text{шл}}2021 = \frac{\Sigma 76515,1 - \Sigma 59241,2}{45853,2} = 0,37$$

$$K_{\text{шл}}2022 = \frac{\Sigma 118039,4 - \Sigma 67785,1}{87566,1} = 0,6$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності вимірює здатність підприємства виплатити свої поточні зобов'язання за умови використання його найбільш ліквідних активів, таких як готівка та еквіваленти грошових коштів. Нормативне значення від 0,1-0,2.

$$K_{\text{АЛ}} = \frac{\text{ГК}}{\text{ПЗ}} \quad (3.6)$$

Де :

ГК - сума грошових коштів та їх еквіваленти у тис.грн.

ПЗ - поточні зобов'язання підприємства у тис.грн.

Розрахуємо коефіцієнт абсолютної ліквідності за формулою 3.6, для ФГ «НАТОН»:

$$K_{A.L2018} = \frac{228,9}{33471} = 0,006$$

$$K_{A.L2019} = \frac{197}{5577,7} = 0,004$$

$$K_{A.L2020} = \frac{3142}{72506,8} = 0,04$$

$$K_{A.L2021} = \frac{517,4}{45853,2} = 0,011$$

$$K_{A.L2022} = \frac{10033}{87566,1} = 0,11$$

На основі розрахованих показників зведемо таблицю 3.5. Розраховану за даними балансу з додатку А.

Таблиця 3.5 - Розрахунки коефіцієнтів ліквідності підприємства ФГ «НАТОН» за період 2018-2022 рр. (на кінець вказаного року). (розраховано автором на базі звітності балансу за додатком А).

Показник	Роки				
	2018	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,5	1	1,2	1,6	1,3
Коефіцієнт загальної ліквідності	2,73	1,19	1,72	2,9	1,83
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7	0,31	0,53	0,37	0,6
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,006	0,004	0,04	0,011	0,11
Відношення дебіторської та кред. Заборгованості	4,2	0,8	1	1	1,2

Згідно таблиці 3.5, ми бачимо, що коефіцієнт поточної ліквідності ФГ «НАТОН» у 2018 році становить 1,5, в 2019 році цей показник зменшився до

1, в 2020 році становить 1,2, 2021 році - 1,6, в 2022 році показник становить 1,3. Нормативне значення коефіцієнта поточної ліквідності становить $\geq 0,7$, значення коефіцієнта в аналізованій період 2018-2022 року, відповідає нормативним значенням .

Аналізуючи динаміку коефіцієнта швидкої ліквідності за 2018-2022 рр. Нормативне значення цього показника становить 0,5-1. Згідно таблиці 3.2 можна зробити висновки, в 2018 році показник дорівнює 0,7 згідно 2019 року ми бачимо, що показник становить 0,31, в 2020 році дорівнює 0,53, в 2021 році значення коефіцієнта становить 0,37, а в 2022 році цей показник становить 0,6, значення коефіцієнтів швидкої ліквідності в межах нормативного діапазону в 2018 році, 2020 році та 2022 році, в період 2019 року та 2021 року ситуація змінювалася і ми бачимо, що коефіцієнт був нижче нормативних значень. це вказує що в ФГ «НАТОН» були проблеми з платоспроможністю.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності має нормативне значення від 0,1-0,2. Згідно досліджуваного підприємства ФГ «НАТОН» ми бачимо позитивну динаміку зміни коефіцієнта, в 2018 році коефіцієнт дорівнював 0,006 це вказує на те, що в 2018 році на кожну гривню поточних зобов'язань припадає 0,006, в 2019 році він зменшився до 0,004, припадає поточних зобов'язань належить приблизно 0,004, за 2020 рік показник збільшився на 0,04 у порівнянні з 2018 - 2019 рр.

Поточних зобов'язань в 2020 році припадає приблизно 0,04, на 2021 - рік коефіцієнт зменшився на 0,011 в порівнянні з 2020 роком поточних зобов'язань приблизно належить 0,011, в 2022 році показник коефіцієнта абсолютної ліквідності збільшився до 0,11, це означає, що поточних зобов'язань належить приблизно 0,11, в порівнянні за 2021 рік. Лише в 2022 році коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідав нормативним значенням. В період 2018-2021 років показник значно нижчий від нормативу, це означає, що підприємство не мало змоги вчасно погасити борги, якщо термін платежів настане в неочікуваний момент.

Відношення дебіторської та кредиторської заборгованості ФГ «НАТОН» в період 2018-2022 років, з 2019-2022 рік відповідало нормативним значенням, це свідчить про те, що підприємство здатне розраховуватися з постачальниками, працівниками та іншими кредиторами за рахунок дебіторів.

Проаналізувавши дані коефіцієнтів ліквідності підприємства ФГ «НАТОН» за період 2018-2022 років, коефіцієнти загалом відповідали нормативним значенням, в 2022 році всі коефіцієнти мають позитивне значення. Коефіцієнт загальної ліквідності за аналізований період 2018-2022 роки є мінливим, але відповідає нормативним значенням. Для детального аналізу розглянемо динаміку коефіцієнтів ліквідності на рисунку 3.5.

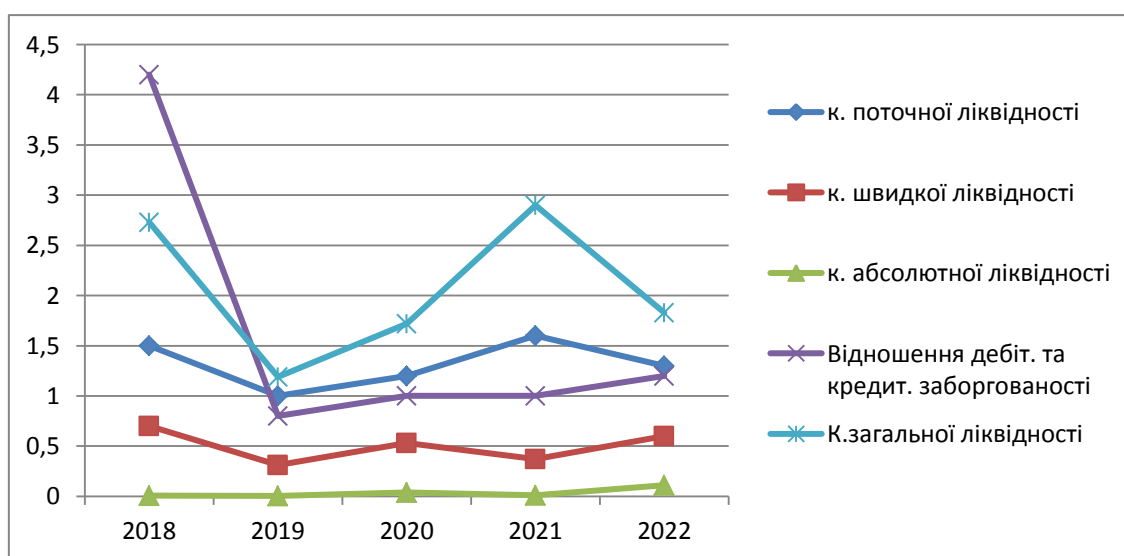

Рисунок 3.5 - Динаміка коефіцієнтів ліквідності підприємства ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр. (розроблено автором на основі таблиці 3.5)

Визначимо величину власних оборотних коштів ФГ «НАТОН» в період 2018-2022 років.

$$\text{ВОК} = \text{ВК} - \text{НА} \quad (3.7)$$

Де:

ВК - Власний капітал

НА - Необоротні активи

Розрахуємо ВОК для підприємства ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рік за формулою 3.7

$$\text{ВОК}_{2018} = 51332,7 - 36355,7 = 14977 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ВОК}_{2019} = 40569,8 - 47413,8 = -6844 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ВОК}_{2020} = 56066,6 - 45889,2 = 10177,4 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ВОК}_{2021} = 73558,3 - 42896,4 = 30661,9 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ВОК}_{2022} = 65407,4 - 38134,1 = 27273,3 \text{ тис. грн.}$$

На основі розрахунків для візуалізації даних створимо таблицю 3.6.

Таблиця 3.6 – Аналіз власних оборотних коштів ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр.(розрахована автором за звітністю балансу. Додаток А)

Рік	Значення
2018	51332,7 - 36355,7 = 14977
2019	40569,8 - 47413,8 = -6844
2020	56066,6 - 45889,2 = 10177,4
2021	73558,3 - 42896,4 = 30661,9
2022	65407,4 - 38134,1 = 27273,3

Розглянемо динаміку власних оборотних коштів на рисунку 3.6.

Рисунок 3.6 - Динаміка власних оборотних коштів ФГ «НАТОН» за 2018 - 2022 рр. Розроблено автором за розрахунками з таблиці 3.6.

Дані показують, що в цілому аналіз власних обігових коштів дозволяє зробити висновок про ліквідність підприємства та його здатність вирішувати поточні фінансові завдання.

Коефіцієнти загальної ліквідності, поточної та швидкої ліквідності мають амбівалентну динаміку в 2021 році показники збільшуються, а в 2022 році стають нижчими, але відповідають нормативним значенням. Коефіцієнт абсолютної ліквідності в період 2018-2021 років, був значно нижче нормативних значень, але в 2022 році показник збільшився до нормативного значення.

Отже, в підприємства є деякі труднощі з платоспроможністю та ліквідністю, але можна вважати, що підприємство має можливість погасити значну частину своїх поточних зобов'язань інколи це може бути складно.

3.2 Оптимізація управління ліквідністю підприємства

Через складне економічне середовище організації прагнуть підвищити ефективність у всьому світі. Управління ліквідністю не є винятком з цього.

Постійний моніторинг руху грошових коштів є основною передумовою надійного управління ліквідністю. Він вказує на фінансовий стан компанії і включає грошові кошти від операційної діяльності, інвестиційної діяльності, фінансової діяльності, чистої зміни грошових коштів та чистих грошових коштів.

Для оптимізації управління ліквідністю зазвичай, можна переглядати грошові потоки раз на місяць. Але під час криз потрібно виконувати цю вправу щотижня. Порівнювати прогноз з фактичним твердженням, щоб визначити дисперсію та підвищити точність. Аналіз грошових потоків допомагає підприємству вчасно виконувати фінансові зобов'язання, інвестуючи достатньо для зростання бізнесу [11].

Оптимізація групи пасивів та активів підприємства є дуже важливий процес для досягнення ефективного фінансового управління.

Для оптимізації групи активів буде доцільно збалансувати рівень запасів, щоб вони відповідали реальним потребам та утримування від пере-запасів, також буде важливо вдосконалення системи контролю. Перерозподіл активів буде важливим для підвищення їх активності та ефективного використання.

Для того щоб оптимізувати групу пасивів можна переглянути структуру пасиву для забезпечення належного рівня між короткостроковими та довгостроковими джерелами фінансування.

Покращення коефіцієнтів ліквідності підприємства є дуже важливим, тому що це забезпечить фінансову стійкість підприємства та здатність виконувати поточні зобов'язання. Для підвищення коефіцієнтів ліквідності підприємства повинні підтримувати здоровий баланс між грошовими коштами, ринковими цінними паперами та іншими короткостроковими активами. Це може включати оптимізацію управління оборотним капіталом, наприклад, управління рівнями запасів, збір дебіторської заборгованості та управління кредиторською заборгованістю.

Крім того, підприємства можуть використовувати кредитні лінії та інші джерела фінансування для усунення тимчасових прогалин у ліквідності. Міцні відносини з фінансовими установами забезпечують доступ до кредитних коштів та іншого короткострокового фінансування в часи, коли готівка обмежена.

Оптимізувати дебіторську заборгованість можна за допомогою:

- Узгодження продажів з фінансами: Визначення умов оплати як для клієнтів, так і для компанії та узгодження їх з основними даними клієнтів.

- Наявність ефективного процесу виставлення рахунків: автоматизує процес виставлення рахунків, який включає схвалення, виправлення помилок та своєчасну відправку рахунків. Але цей процес потрібно контролювати.

➤ Визначення стратегії збору платежів: мати механізм, щоб контролювати, які платежі відповідають дедлайнам і незабаром будуть прострочені.

Кредиторська заборгованість залежать від платежів, умов постачальника підприємства. Ось як можна їх оптимізувати.

➤ Обговорити умови оплати заздалегідь: часто обговорюються ціни, але не умови оплати. Найкраще обговорити та згадати їх у контракті.

➤ Отримати видимість даних про закупівлі: Підприємству потрібна система для узгодження всіх замовлень на покупку з відповідними рахунками - фактурами. Завдяки графічному перегляду даних про закупівлі це допомагає швидко визначити проблеми.

➤ Оптимізувати терміни платежів: підприємству потрібно платити вчасно, але не скасовувати авансових платежів. Якщо є надлишки готівки, дострокові платежі можуть принести підприємству знижки в майбутньому.

Інвентаризація

Компанії, які керують запасами, повинні не тільки інвестувати у фізичний простір, але й у акції. Підприємство може зробити це ефективно за допомогою:

➤ Мінімальні запаси: Підприємства не хочуть переповнювати або заповнювати свій склад. За допомогою технології, яка прогнозує попит, підприємство можете керувати пропозицією та забезпечувати достатню грошову ліквідність.

➤ Контролюйте попит: стежте за тим, як змінюється попит щотижня або щомісяця або під час святкових сезонів.

➤ Отримайте перегляд у режимі реального часу: правильні системи дають вам уявлення в режимі реального часу про запас та його розташування на ваших складах.

Щоб підвищити коефіцієнт поточної ліквідності слід працювати на збільшення обсягу оборотних активів та зменшення обсягу поточних зобов'язань.

Для збільшення показника абсолютної ліквідності підприємство може отримати кредитні кошти або реалізувати деякі надмірні активи, щоб збільшити обсяг найбільш ліквідних активів.

Ретельне вивчення минулого, ефективний аналіз теперішнього та мудре планування майбутнього стають фундаментом для успішного управління ліквідністю та досягнення фінансових цілей підприємства.

ВИСНОВКИ

Отже, в сучасних умовах глобальної економіки ефективне управління ліквідністю підприємства визнається ключовим елементом його фінансової стійкості та конкурентоспроможності. Однією з актуальних проблем управління ліквідністю підприємства є питання забезпечення належного рівня грошових ресурсів для нормального функціонування підприємства в умовах бізнес-середовища, що швидко змінюються.

У світовій теорії існують різноманітні погляди на визначення терміну "ліквідність підприємства", і ці визначення мають свої спільні та відмінні характеристики. Після ретельного аналізу стало очевидним, що ліквідність підприємства – це його здатність конвертувати оборотні активи в короткострокові пасиви. Це дозволяє суб'єкту господарювання врегулювати свої зобов'язання за рахунок власного майна і перетворювати активи на гроші без втрат їхньої ринкової вартості. Під час аналізу сутності, значення ліквідності підприємства, його видів та факторів, які впливають на показники ліквідності, було визначено методи оцінки та механізми управління ліквідністю суб'єкта господарювання.

Об'єктом дослідження в кваліфікаційній роботі є фермерське господарство «НАТОН».

У ході написання магістерської роботи було проаналізовано фінансово економічну діяльність підприємства ФГ «НАТОН». Загальні показники демонструють нам діяльності підприємства, що в період з 2018-2022 роки чистий дохід зростає на 24501,4 тис.грн, отже, збільшується обсяг виробництва продукції підприємства. Також збільшилася і собівартість реалізованої продукції за аналізований період на 39873,3 тис.грн. Це означає, що сума витрат підприємства щодо виробництва продукції збільшується.

Власний капітал збільшився на 14074,7 тис.грн, а сума позикового капіталу знизилася на 53951,9 тис.грн, що є для діяльності підприємства позитивним фактором, бо рівень фінансової залежності від кредиторів

зменшився. Майновий стан підприємства відповідає нормативним значенням.

Проаналізувавши ліквідність балансу ФГ «НАТОН», бачимо, що високоліквідні активи за аналізований період збільшилися на 980,1 тис.грн. Швидко реалізовані активи (дебіторська заборгованість) збільшилася на 11060,6 тис.грн, повільно реалізовані активи, які включають в себе запаси збільшилися на 42190,4 тис.грн. Загальний коефіцієнт ліквідності балансу підприємства в 2018 році становить 1,1, а в 2022 році він збільшився до 3,3, що є позитивним сигналом щодо діяльності підприємства.

Отже, баланс підприємства за аналізований період 2018-2022 роки є абсолютно ліквідним. Це вказує на те, що підприємство ФГ «НАТОН», яке було проаналізоване в роботі, зможе виплатити свої термінові зобов'язання за допомогою найбільш ліквідних активів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємств. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України: колективна монографія / за ред. Слатвінського М.А. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016.
2. Фінансовий аналіз/ Білик М.Д. О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька: навч. Посіб. Київ: КНЕУ, 2005. - 592 с. (5р1.1).
3. Бодруг Т. М. Сутність аналізу та управління фінансовим станом підприємств України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. № 22. С. 20–24.
4. Боярко І. М. Оптимізація дебіторської заборгованості підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 9. С. 19–25.
5. Бут О. А. Методологія оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. № 3(2). С. 16-18.
6. Бутинець Ф. Економічний аналіз: навч. посібн. для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». Житомир:ПП «Рута», 2003.680 с. (10 р1.1+ 2 р.2.3).
7. Виноградня В. М., Бурдонос Л. І. Перспективна платоспроможність у забезпеченні фінансової стабільності підприємства. Економічний вісник університету. 2021. №50. С.162-168. [URL:http://nbuv.gov.ua/UJR- N /ecvu 2021 50 20](http://nbuv.gov.ua/UJR- N /ecvu 2021 50 20). (дата звернення: 03.12.2023).
8. Гудзь О.Є. Декомпозиція управління платоспроможністю в сільсько-господарських підприємствах Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий збірник .за ред. І.Г. Ткачук. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2016. Вип. 8. Т. 2. С. 236 - 241. (18 р1.1).
9. Голубко А. І. Управління оборотними активами підприємства. Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ,

- Вінниця, 14-23 березня 2018р. URL://<https://core.ac.uk/download/pdf/19-5352865.pdf>. (дата звернення: 04.10.2023).
10. Глущенко О.О. Вдосконалення менеджменту ліквідності (платоспроможності) за умов платіжно - розрахункової кризи в Україні. URL:<http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/8483/1/04.pdf>. (дата звернення 08.11.2023).
  11. Григорук Т., Ніколаєва А. Ефективне управління ліквідністю та платоспроможністю як фактор стабільної діяльності підприємства. Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства: матеріали Міжнар. наук.- практ. конф. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2020. С. 505-506. (дата звернення: 27.10.2023).
  12. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2017. № 2. С. 36-40.
  13. Демчук Н.І., Динь Я., Марков Д. Економічна сутність ліквідності та платоспроможності підприємства URL:http://www.rusnauka.com/9_N-ND_2012/Economics/3_105104.doc.htm. (дата звернення: 08.11.2023).
  14. Іванчук Н. В. Удосконалення факторного аналізу платоспроможності підприємства. Причорноморські економічні студії. 2020. № 57. С. 133-138. URL: http://bses.in.ua/journals/2020/57_2020/26.pdf. (дата звернення: 11.11.2023).
  15. Каріка І. М. Покращення фінансового стану підприємства за рахунок розробки механізму поповнення оборотних коштів. URL:<http://www.google.com.ua/search?hl=en&inlang=ru&q=site%3Awww.nbu.gov.ua>. (дата звернення: 07.11.2023).
  16. Клименко В.С. Методика оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства: наукова стаття. 2017. С.61-75.
  17. Ковальчук Н. О., Федішин М. П., Жаворонок А. В. Ліквідність як критерій оптимізації структури оборотних активів підприємства.

- Економіка. Фінанси. Право. 2019. № 11(1). С.16-19.
URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2019_11\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2019_11(1)_5). (дата звернення: 03.12.2023).
18. КОНФЕРЕНЦІЇ ВНТУ електронні наукові видання. КОНФЕРЕНЦІЇ ВНТУ електронні наукові видання. URL:<https://conferences.vntu.edu.ua/>. (дата звернення: 08.12.2023).
19. Ковальчук Н. О., Феदिшин М. П., Жаворонок А. В. Ліквідність як критерій оптимізації структури оборотних активів підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2019. № 11(1). С.16-19.
URL:[http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2019_11\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2019_11(1)_5). (дата звернення: 03.11.2023).
20. Корнєва Н.О., Кирлейза Г.М. Аналіз ліквідності: економічні науки. Миколаїв, 2018. №11(63). 5с.
21. Кулик А.В. Проблеми організації та методики аналізу ліквідності і платоспроможності підприємств .Збірник наукових праць МННЦ ІтіС. Київ. 2013. Вип.14. С.300-332.
22. Лахтіонова Л.А. Уточнення поняття ліквідності суб'єкта економіки в ринкових умовах підприємницького господарювання. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. Черкаси: ЧДТУ, 2007. Вип. 22. С. 114 -122. (38 р1.1).
23. Лопатовська О.О., Гаєвська О.С. Ліквідність та платоспроможність в контексті фінансового управління діяльністю підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2022. № 1. С. 118-123.
24. Лопатовська О., Пономарьова К. Сучасна методика аналізу ліквідності та платоспроможності підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. №5, Том1. С. 222-223.
URL:[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5\(1\)-36](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-36).

25. Люта О. В., Пігуль Н. Г., Глядько К. Теоретичні засади управління ліквідністю та платоспроможністю підприємств. Вісник СумДУ. Серія «Економіка». 2019. № 4. С. 14-23. URL:<https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/media/attachments/2019/12/20/2-14-23.pdf>. (дата звернення: 18.10.2023).
26. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства. Київ: Вища шк., 2003. 278 с. (44 p1.1+p1.2).
27. Макарчук І. Основні показники оцінки платоспроможності та ліквідності підприємств. Формування ринкових відносин в Україні. 2008. № 7. 36–41с.
28. Насібова О. В., Папуци В. М. Теоретичні аспекти управління ліквідністю та діловою активністю підприємства. Економіка і суспільство. 2017. № 12. С. 591-596. URL:<https://economyandsociety.in.ua/journals/12ukr/98.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).
29. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. Актуальні проблеми економіки, 2014. № 6. С. 419–426.
30. Ремньова Л. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту. Актуальні проблеми економіки. 2018. №2 (32). С. 87-95.
31. Соколова Е. Чернявська Г. Проблеми управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту: «Економіка і управління», 2016. №35. 338с.
32. Економічний аналіз/ Серединська В.М., О.С. Загородна, Р.В. Білоус, Р.В. Федорович. Тернопіль: Видавництво Астон, 2007. 416с. (58 p1.1).
33. Старостенко Г.Г. Управління ліквідністю малого підприємства: теоретичний аспект. Причорноморські економічні студії. 2017. Випуск 16. С. 98 - 104.

34. Томчук В.В. Застосування системного підходу до забезпечення оцінки і аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства. Вісник Львівська держ.фін.акад. Економічні науки. Львів, 2015. №9. С.151-157.
35. Терен Г. М. Система показників аналізу ліквідності підприємства. Інвес-тиції: практика та досвід. 2016. № 8. С. 36-41.
36. ФЕРМЕРСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО НАТОН: вся інформація про компанію - 34878603, дата реєстрації, власники | VKURSI.PRO. Vkursi. URL:<https://vkursi.pro/card/fh-naton-34878603>. (дата звернення: 05.12.2023).
37. Чемчикаленко Р.А., Майборода О.В., Дьякова Ю.Ю. Напрями підвищення ефективності оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. Економіка та суспільство. 2017. № 12. С.642–648.
38. Шевченко О. А. Аналіз рівня ліквідності підприємств легкої промисловості. 2018 URL:<https://conferences.Vntu.edu.ua/all-fm/all-fm-2018/paper/download>.
39. Щербань О.Д. Стратегічні орієнтири управління ліквідністю та діловою активністю підприємства: зб. наук. праць/за ред., В. А. Дерій та ін. Тернопіль: Видав. полігр. центр ТНЕУ «Економічна думка», 2016. том 23. №2. С.206-212.
40. Ярошевська О.В. Методи оцінки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємств. Стратегія и механізм регулювання промислового розвитку. 2013.С.175–193.
41. Asokan D. N. Liquidity management: how it works and why it's important. Liquiditätsplanung-Software Agicap. URL:<https://agicap.com/en/article/liquidity-management>. (date of access: 09.11.2023).
42. Bank S. Developing liquidity management strategies for any economy. Personal, Business or Commercial Banking | Seacoast Bank. URL:https://www.seacoastbank.com/resource-center/business-insights/liquidity-management-strategies-for-any-economy?hs_amp=true. (date of access: 23.11.2023).

43. Bruinshoofd, W.A., & Kool, C.J.M. (2004). "Dutch corporate liquidity management: New evidence on aggregation". *Journal of Applied Economics*, 7(2), 195–230.
44. Dr. Nirmalarajah [Asokan.liquidity management work and why is it so important]//05 Dec 2023. Available at:<https://agicap.com/en/article/liquidity-management/>.
45. Education and science. Education and Science. URL: <http://www.rusnauka.com>. (date of access: 29.10.2023).
46. Google trends. Google Trends. URL: <https://trends.google.com/trends/?hl>. (date of access: 01.12.2023).
47. Lyuta O. V., Pigul N. G, Glyadko K. (2019) Teoretychni zasady upravlinnya likvidnistyu ta platospromozhnistyu pidpryyemstv [Theoretical principles of liquidity and solvency management of enterprises]. *Visnyk SumDU. Seriya «Ekonomika»*. Vol 4. Pp. 14-23. Available at:<https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/media/attachments/2019/12/20/2-14-23.pdf>. (accessed 23.10.2023).
48. Liquidity management strategies - fastercapital. FasterCapital. URL: <https://fastercapital.com/startup-topic/Liquidity-Management-Strategies.html#liquidity-management-strategies-for-sound-financial-decision-making1>. (date of access: 08.11.2023).
49. Sitinjak, C., Johanna, A., Avinash, B., & Bevoor, B. (2023). Financial Management: A System of Relations for Optimizing Enterprise Finances - a Review. *Journal Markcount Finance*, 1(3), 160-170. <https://doi.org/10.55849/jmf.vli3.104>.
50. Team I. Best practices for liquidity management and mitigating risk. *Communications & Payment Systems Management Solutions | IR*. URL: <https://www.ir.com/guides/best-practices-liquidity-management-amp=true>. (date of access: 02.12.2023).
51. Vynogradnya V. M., Burdonos L. I. (2021) Perspektyvna platospromozhnist u zabezpechenni finansovoyi stabilnosti pidpryyemstva [Prospective

solvency in ensuring the financial stability of the enterprise]. *Ekonomichnyj visnyk universytetu*. Vol. 50. Pp. 162-168. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2021_50_20. (accessed 03 December 2023).

ДОДАТОК А
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ФГ «НАТОН» ЗА 2018-2022 РІК

Таблиця Б.1- Баланс ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр. тис. грн.

Актив	Рік				
	2018	2019	2020	2021	2022
1					
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи		3015,5	4076,7	4533,1	4450,4
первісна вартість		3046,6	4165,4	4700,4	4700,4
накопичена амортизація		31,1	88,7	167,3	250
Незавершені капітальні інвестиції	7670,3	8435,6	10382	7764,5	2191,7
Основні засоби	28685,4	35962,7	31430,5	30389,8	31327
первісна вартість	34030,9	47850,4	51518,4	58821,7	67147,8
знос	5345,5	11887,7	20087,9	28431,9	35820,8
Довгострокові біологічні активи	-	-	-	209	165
Усього за розділом I	36355,7	47413,8	45889,2	42896,4	21,409
II. Оборотні активи					
Запаси	25557,6	37007,7	46334	59241,2	67785,1
У тому числі готова продукція	15468,6	29715,1	27259,9	29303,5	47298,2
Поточні біологічні активи	3203,3	5342,9	5562,8	4217,4	30124,6
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	18783,4	6563,7	28635,5	9356,8	30124,6
з бюджетом	939,1	246,9	-	5,7	1663,1
у тому числі з податку на прибуток	-	-	-	-	89,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	2608,5	607,9	1501,2	2905,2	1641
Гроші та їх еквіваленти	228,9	197	3142	517,4	10033
Витрати майбутніх періодів	38,9	38,8	72,9	38,6	15,5
Інші оборотні активи	431,9	4238	128,9	232,8	394,8
Усього за розділом II	51791,6	54242,9	85377,3	76515,1	118039,4
Баланс	88147,3	101656,7	131266,5	119411,5	156173,5
ПАСИВИ					
I. Власний капітал					
Зареєстрований капітал	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	51331,7	40568,8	56065,60	73557,3	65406,4
Усього за розділом I	51332,7	40569,8	56066,6	73558,3	65407,4
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	3343,6	5509,2	2693,1	-	3200
Короткострокові кредити банків	-	-	-	505,4	24000
Поточна кредиторська заборгованість за:					
товари, роботи, послуги	4914,4	9074,6	31166,9	11272,1	26665
розрахунками з бюджетом	197,7	192,5	241,6	1114,7	38,1
розрахунками зі страхування	28,9	42,1	44,9	63,5	35
розрахунками з оплати праці	107,5	158,6	168,1	227,1	183,3
Доходи майбутніх періодів	1630,6	4467,4	3894,3	3455,3	2640,6
Інші поточні зобов'язання					
Усього за розділом III	33471	55577,7	72506,8	45853,2	87566,1
Баланс	88147,3	101656,7	131266,5	119411,5	156173,5

Продовження додатку А

Таблиця А. 2 – Звіт про фінансовий результат ФГ «НАТОН» за 2018-2022 рр., тис.грн.

Стаття	Рік				
	2018	2019	2020	2021	2022
1					
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	87070,7	61277,2	118079,3	121695,1	111572
Інші операційні доходи	26,7	206,5	462,2	409	2115,7
Інші доходи	178,8	425,7	633,1	750,6	825,4
Разом доходи (2000+2120+2240)	87276,1	61909,4	119174,6	122854,7	114513,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	65885,1	64145,6	94314,6	94807,4	105728,4
Інші операційні витрати	5349,1	7596	8521,3	10373,1	14481,3
Інші витрати	79,9	930,7	841,9	182,5	2454,4
Разом витрати (2050+2180+2270)	71714,1	72672,3	103677,8	105363	122664,1
Фінансовий результат до оподаткування:	15562	10762,9	15496,8	17491,7	8150,9
Чистий прибуток	15562	10762,9	15496,8	17419,7	8150,9